

Assemblea General 2023

Punt de l'ordre del dia: 5

Informe de la Intervenció de Comptes de Som Energia

ÍNDEX

1. Context i resum executiu	2
2. Suport a l'aprovació dels comptes anuals 2022	2
3. Relació amb l'equip d'Economia i Finances i amb el Consell Rector	3
4. Contractes i energia facturada	4
5. Compte de resultats	5
6. Balanç	6
7. Riscos i oportunitats des del punt de vista financer	7
8. Pressupost 2023	9

1. Context i resum executiu

- a) El 2022 ha tornat a ser un any complicat a causa de la volatilitat dels preus de l'energia i la gran quantitat de canvis normatius.
- b) Algunes variables de l'activitat econòmica evolucionen en sentits contraris i val la pena parar-hi atenció: l'energia facturada i el nombre de contractes han disminuït, però paral·lelament els ingressos, el marge i les despeses d'explotació han augmentat.
- c) L'increment dels preus i del marge de comercialització han generat un resultat de l'exercici molt elevat i positiu.
- d) S'ha generat un excés de tresoreria, amb previsió d'inversions i de reserva per a eventualitats.
- e) La compra anticipada (al mercat de futurs) de la major part de l'energia ajuda a fixar tarifes i a preservar la solvència. Tanmateix, segons l'evolució del mercat diari, aquestes tarifes poden resultar més econòmiques o més cares que les de la competència. Per tal de no dependre tant del mercat de futurs, convé incrementar la producció pròpia i oferir la tarifa variable indexada. A més, aquest tipus de tarifa pot atreure nous cooperativistes.
- f) S'ha concretat un primer *finançament de projectes*¹ amb Fiare per a la planta d'Asomada Solar. Amb aquesta fórmula, Som Energia podrà finançar més projectes sense que la seva capacitat d'endeutament es vegi compromesa.
- g) Gairebé el 10 % de les persones sòcies tenen instal·lacions fotovoltaïques. Cal que continuem impulsant-les, recolzant les comunitats energètiques i ajustant la compensació d'excedents. Hem de trobar una fórmula per tal que el recolzament d'aquestes activitats que formen part de la missió de la cooperativa sigui també sostenible econòmicament i sostingut en el futur.

2. Suport a l'aprovació dels comptes anuals 2022

L'article 53 dels Estatuts vigents de Som Energia defineix les funcions de les persones triades per l'Assemblea com a interventores de comptes. D'acord amb aquest document i amb les responsabilitats recollides en la legislació aplicable, emetem el nostre informe sobre la memòria explicativa de la gestió de l'empresa, el balanç, el compte de resultats i els altres documents comptables que se sotmeten preceptivament a l'Assemblea General 2023.

Considerem que aquest informe posa el punt final al nostre treball de coneixement de la gestió econòmica, financera, patrimonial i comptable, per dotar-nos d'una visió tan fidedigna com sigui possible. La col·laboració amb l'equip d'Economia i Finances ha estat fluida. Se'ns ha proporcionat la informació que hem requerit a mesura que estava disponible, tant sobre l'empresa principal com sobre les participades. Ens han respost i explicat les qüestions que hem plantejat. Hem celebrat les reunions necessàries per entendre la

¹ Finançament de projecte (*project finance*) = Finançament de grans projectes d'infraestructures o energia amb una inversió inicial especialment elevada i un període de rentabilització molt llarg. El pagament del deute es garanteix amb uns ingressos molt predictibles i amb la mateixa infraestructura com a garantia.

informació amb exactitud i per complementar-la, i hem pogut manifestar la nostra opinió de manera lliure i independent.

Hem analitzat la informació proporcionada. Basant-nos en el nostre coneixement i criteri, *el balanç de situació i el compte de pèrdues i guanys de l'exercici 2022 de Som Energia SCCL, els de les societats participades en què ostenta una posició dominant i els consolidats del grup Som Energia reflecteixen adequadament i fidelment les seves situacions financeres i patrimonials, i el resultat de les operacions efectuades. Les memòries de Som Energia i del grup, que formen part integrant dels comptes anuals, subministren la informació necessària i suficient per poder-les entendre.*

Per tant, **proposem aprovar els comptes anuals de l'exercici 2022 presentats a l'Assemblea General Ordinària 2023.**

Com a resultat de les revisions dutes a terme en aquest exercici i els anteriors, manifestem la nostra opinió sobre alguns temes de gestió econòmica, financera i patrimonial. Pretenem complementar (però no duplicar), d'una banda, l'auditoria externa i, de l'altra, l'informe explicatiu elaborat per l'equip d'Economia i Finances. Per tant, recomanem la lectura prèvia d'ambdós documents.

3. Relació amb l'equip d'Economia i Finances i amb el Consell Rector

- a) De la mateixa manera que el 2021, el 2022 també ha estat un any complicat per a la cooperativa, a causa de la volatilitat dels preus de l'energia i la gran quantitat de canvis normatius (en l'IVA, el mecanisme d'ajust o topall del gas, etc.). Felicitem el Consell Rector i l'Equip Tècnic pel resultat positiu de la seva gestió i els agraïm el seu esforç.
- b) El Consell Rector, l'equip d'Economia i Finances i la Intervenció de Comptes hem redactat un document intern sobre les funcions d'aquest òrgan, la informació que hauria d'incloure i la seva periodicitat, així com el calendari de reunions i els informes que s'han d'emetre. Un cop s'hagi aplicat i consolidat, es presentarà i, eventualment, serà aprovat per l'Assemblea, per tal d'incorporar-se al Reglament de Règim Intern.
- c) També valorem positivament que s'estigui treballant amb un calendari definit per incorporar noves eines de gestió en l'àmbit de l'Economia i les Finances. A partir dels inicis de 2024 permetran millorar el control i la fiabilitat del dispositiu.

4. Contractes i energia facturada

Abans de comentar la informació comptable, compartim tres dades que considerem interessants:

Concepte	2022	2021	Variació (%)
Contractes a finals d'any	123.400	133.260	-7,4%
MWh facturats	373.044	433.026	-13,9%
Persones sòcies	83.765	77.528	8,0%

Per tant, el 2022 s'ha reduït el nombre de contractes i, encara més, el volum d'energia facturada. Aquest inquietant descens de contractes té tres causes:

- a) Baixes forçades. Es convida els 7.439 contractes no vinculats a cap persona associada (física o jurídica) a associar-se a la cooperativa o a desvincular-s'hi. Aproximadament la meitat s'hi han associat i l'altra meitat han canviat de comercialitzadora.
- b) Tancament de formularis (per a nous contractes) durant la primera part de l'any.
- c) Baixes voluntàries per canvi a altres comercialitzadores. Principalment per ofertes agressives de preus.²

En aquest sentit, cal recordar la necessitat que les tarifes de Som Energia siguin competitives al mercat de l'energia verda.

Per la seva part, el descens encara més gran del volum d'energia facturada pot tenir dos components addicionals:

- a) Part de les baixes de contractes correspon a consumidors no domèstics.
- b) Els contractes d'autoconsum (gairebé 8.000), que redueixen l'energia facturada.

En tot cas, el descens de contractes i d'energia facturada representen un canvi de tendència de la trajectòria històrica de la cooperativa.

En canvi, el nombre de persones sòcies ha continuat en augment, en part degut a la invitació a associar-se feta als contractes no vinculats. Entenem que hem avançat cap a un objectiu desitjable: que tots els contractes corresponguin a persones sòcies, perquè així totes contribuïrien al capital social obligatori.

² Una veïna d'un dels tres membres de la Intervenció de Comptes, que prefereix mantenir-se en l'anonimat, sintetitza així aquest dilema: «jo soc una gran activista, però tinc les butxaques petites».

5. Compte de resultats

En resumim i comentem només els aspectes més rellevants:³

Concepte <i>Imports en milions d'€ (M€)</i>	2022 %	2021 %	Var. %	Note s
<i>GWh venuts</i>	373	433		
Vendes d'energia	134,22 100 %	79,21 100 %	69 %	
Cost de l'energia (M€)	117,94 -88 %	73,92 -93 %	60 %	
Marge de comercialització	16,28 12 %	5,29 7 %	208 %	(a)
<i>Marge en cèntims d'€ per kWh</i>	4,36	1,22		(b)
Despeses de personal	-4,57	-3,73		
Despeses de serveis exteriors	-2,13	-1,52		
Total despeses d'operacions corrents	-6,70	-5,25	28 %	(c)
Resultat operacions corrents	9,58	0,04		
Altres ingressos i despeses	0,23	1,67		(d)
Resultat de l'explotació	9,81	1,71		
Resultat financer (ingressos - despeses)	-0,68	-0,10		
Resultats abans d'impostos	9,13	1,60		
Impostos	-1,81	-0,31		
Resultat després d'impostos	7,32	1,29		(e)

- a) El **marge de comercialització** ha augmentat del 7 % al 12 %.
- b) El **marge per kWh** facturat gairebé s'ha quadruplicat.
- c) Les **despeses d'operacions corrents** (assimilables a despeses d'estructura de la cooperativa) han augmentat un 28 %, en contrast amb la disminució del volum d'energia facturada i del nombre de contractes. Cal vigilar que les despeses fixes variïn en consonància amb les dades anteriors, sobretot a les àrees de comercialització i d'estructura. En un possible escenari futur, si els preus de l'energia es redueixen als nivells anteriors a l'any 2020, les despeses d'estructura representarien una proporció major del marge comercial (diferència entre compra i venda d'energia).
- d) El 2021 es va cancel·lar una provisió per l'impost de l'IAE, fet que va resultar en un benefici extraordinari.
- e) El resultat tan elevat de l'exercici 2022 es la conseqüència conjunta de l'increment de preus (134,22 M €) i de l'increment del marge de comercialització (16,28 M €). Aquest segon punt ens resulta molt rellevant, especialment en un context de pujada de preus, encara que no sigui un marge buscat. La gran quantitat de canvis de tarifa i les fluctuacions de la demanda han provocat aquesta desviació de l'objectiu.

³ Els Comptes Anuals 2022 que se sotmeten a aprovació inclouen el compte de resultats complet. Per a una informació més detallada, també ens remetem a l'«Informe explicatiu dels comptes anuals 2022 Som Energia», que ha preparat l'equip d'Economia i Finances.

6. Balanç

Extractem (en milions d'euros) un balanç més comprensible i en comentem els aspectes més rellevants⁴:

ACTIU - Recursos econòmics de la cooperativa (en milions d'€)	2022	2021	Dif.
A) ACTIU LLARG TERMINI⁵	13,74	14,95	-1,21
Inversions a plantes de generació renovable	12,56	13,64	-1,09
Terreny i altres actius immobilitzats a llarg termini	1,19	1,31	-0,13
B) ACTIU CORRENT	56,06	39,10	16,96
Clients (quantitats pendents de cobrament)	11,64	7,93	3,71
Hisenda (quantitats que deu a Som Energia)	3,21	7,98	-4,78
Garanties OMIE i cobertura energia futurs	18,19	16,08	2,11
Altres actius corrents (a curt termini)	1,21	1,20	0,01
Tresoreria	21,81	5,90	15,91
TOTAL ACTIU (A + B)	69,80	54,05	15,75
PATRIMONI NET I PASSIU - Origen dels fons dels quals provenen els recursos de l'actiu (en milions d'€)	2022	2021	Dif.
A) PATRIMONI NET (socis/sòcies i activitat de la cooperativa)	43,90	33,54	10,36
Capital (socis/sòcies)	31,83	28,79	3,04
Reserves (resultats positius que es reinverteixen)	12,07	4,75	7,32
B) PASSIU NO CORRENT (llarg termini)	9,41	8,52	0,89
Deutes a llarg termini amb Bancs	2,30	2,07	0,23
Deutes amb socis (<i>Generation kWh</i> i CSV ⁶ reembossable)	6,43	6,33	0,10
Fons d'educació, formació i promoció	0,68	0,12	0,56
B) PASSIU CORRENT (curt termini)	16,49	11,99	4,50
Deutes a curt termini amb Bancs	2,88	5,15	-2,27
Proveïdors	11,23	5,43	5,80
Hisenda (quantitats pendents de cobrament)	2,29	1,32	-0,55
Altres (provisions a curt termini)	0,09	0,09	-0,01
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU (A + B + C)	69,80	54,05	15,75

a) Ens sembla que la **tresoreria** (21,81 M €) està inflada, encara que és una situació justificada. Esperem que aquest excedent s'apliqui aviat a inversions de generació i nous projectes. En aquest sentit, ens han informat de tres previsions:

- Un pla d'inversió en nous projectes, amb un import de 5 M €. Creiem que la tresoreria actual permetria un pla d'inversió més ambiciós, encara que entenem que trobar projectes adequats no és una tasca senzilla.

⁴ Vegeu nota 2. Apliquem el mateix criteri al Balanç.

⁵ Per llarg termini entenem períodes de més d'un any.

⁶ CSV = Capital Social Voluntari.

- Incrementar en 2 M € els fons destinats a la compra de garanties en cobertures de futurs.
 - Encara que es preveu una tendència general a la baixa dels preus, hi ha variacions crítiques que requeriran recursos addicionals per solucionar situacions complexes.
- b) El **Patrimoni Net** (recursos procedents de la base social i com a resultat positiu de l'activitat cooperativa) representa més del 60 % del total del balanç, fet que aporta seguretat pel que fa a la solvència i liquiditat futures. Respecte a entitats de crèdit, no hi hauria cap problema en recórrer a l'endeutament si la situació ho requerís en un futur.

7. Riscos i oportunitats des del punt de vista financer

Com en tota activitat comercial, l'aprovisionament de la mercaderia i els seus costos són aspectes crítics per al desenvolupament de les vendes.

- a) Som Energia compra amb anticipació aproximadament el 80 % de l'energia que s'ha de comercialitzar, mitjançant contractes de futurs⁷ i, en menor mesura, mitjançant contractes de compravenda d'energia amb les plantes pròpies (PPA⁸). Amb el preu de venda conegut, la cooperativa fixa el preu de venda de les seves tarifes. Per una part, aquest dispositiu ens sembla imprescindible per reduir riscos de solvència. Per l'altra part, aquest mateix dispositiu genera èpoques en què el cost d'aprovisionament de Som Energia està per sota del preu del mercat diari (com durant el primer semestre de 2022) i èpoques en que hi està per sobre (com durant el segon semestre). Per això, durant algunes èpoques les tarifes de venda de la cooperativa són més «atractives» pel que fa a la competència, i durant d'altres ho són menys.
- b) El 20 % restant d'energia per comercialitzar es compra al **mercat diari** (OMIE). Enguany el cost d'adquisició ha estat decreixent en l'últim quadrimestre. Això a contribuït a obtenir un excedent cooperatiu⁹ extraordinari, perquè les tarifes de venda estaven fixades en funció del cost d'aprovisionament amb futurs i amb PPA. Veient l'alta volatilitat registrada als preus de l'energia el 2021 i el 2022, ens sembla oportú que la cooperativa hagi aplicat un principi de prudència a l'actualització dels preus de les seves tarifes.
- c) Som Energia tracta d'incrementar la **producció pròpia** per tenir tarifes de venda més estables i predictibles. A més, permetria reduir els costos propis dels contractes de futurs i de les garanties dipositades. Actualment, la cooperativa disposa d'un equip de generació d'unes bones dimensions i d'una estratègia de generació i finançament per al període 2023-2026. Creiem que val la pena seguir desenvolupant aquesta estratègia de generació, integrar-la amb la resta d'àrees de la cooperativa i parar atenció als possibles escenaris de generació del sector, a l'evolució dels preus al mercat i al seu impacte en les activitats de Som Energia.

⁷ Un contracte de futurs compromet les parts a comprar i vendre un bé (en el nostre cas, energia elèctrica) a un preu acordat en un moment futur determinat.

⁸ Power Purchase Agreements: contractes en què les parts s'obliguen a comprar i vendre a un preu acordat durant un període determinat (normalment diversos anys).

⁹ En terminologia del moviment cooperativista, excedent cooperatiu equival a beneficis per operacions corrents.

- d) En el **finançament de la producció pròpia**, l'equip d'Economia i Finances ha materialitzat el primer *finançament de projecte*¹⁰, aplicat a la planta Asomada Solar de Cartagena. Aquesta planta pertany a la societat Asomada Solar SL (participada al 100 % per Som Energia) i es va constituir amb finançament íntegre de Som Energia. Mitjançant el finançament de projectes, Fiare Banca Ètica ha finançat directament Asomada Solar SL, que ha pogut tornar a Som Energia part del finançament rebut.

En un principi, aquest model de finançament es podrà aplicar a plantes futures, inclús a les que ja existeixen, com és el cas d'Asomada Solar, sempre parant atenció als costos financers. Així, Som Energia podria distribuir la seva capacitat financera entre un major nombre de plantes, amb l'objectiu de cobrir amb producció pròpia la major quantitat possible de l'energia comercialitzada.

- e) Ben aviat, l'oferta de tarifes a preus fixes es complementarà amb una **tarifa variable, indexada** al preu del mercat diari. Serà adequada per a totes les persones amb capacitat per gestionar la seva demanda i desplaçar l'ús d'electricitat a les hores més barates del dia. Pot ser una oportunitat d'atreure nous contractes a la cooperativa: uns vuit milions estan a la tarifa regulada PVPC, però sense dret a bo social. A més, aquesta tarifa contribueix a la reducció de l'aprovisionament d'energia mitjançant contractes de futurs i els seus costos, fet que redueix la incertesa del marge de la cooperativa.
- f) Som Energia té gairebé 8.000 **contractes en autoconsum** individual i col·lectiu, 5.000 dels quals són fruit de les compres col·lectives d'instal·lacions fotovoltaïques impulsades per la cooperativa. Només l'any 2022 se n'han instal·lat més de 1.000. Això és un dels punts forts de la nostra cooperativa i de l'activisme de les persones sòcies.

S'ha aplicat la normativa als contractes aollits a la compensació simplificada d'excedents, de manera que el valor econòmic mensual dels excedents no ha pogut ser superior al valor econòmic de l'energia de la xarxa utilitzada. No obstant això, veiem que s'està treballant en una nova operativa per tal que, d'ara endavant, s'atenguin també els excedents no compensats, amb efectes del 01-01-2022. S'han provisionat 400.000 € per a això, amb càrrec al resultat de 2022.

En tot cas, queda pendent el debat sobre quins criteris ha d'utilitzar Som Energia per fixar els preus de compensació d'excedents.

Els excedents no compensats representen un cost d'aprovisionament menor per a la cooperativa, encara que el seu impacte actual és baix. Creixerà amb l'impuls i promoció de l'autoconsum, tant en habitatges unifamiliars com en blocs de pisos.

- g) Durant el 2022 l'Equip Tècnic ha desenvolupat eines tecnològiques per un valor de 293.061 €, subvencionades pel projecte Singulars de la Generalitat de Catalunya per acompanyar i contribuir al desenvolupament de les **comunitats energètiques**. Esperem trobar un model de negoci que encaixi amb les finalitats socials i amb la sostenibilitat econòmica de la cooperativa.

¹⁰ Finançament de projecte (*project finance*) = Finançament de grans projectes d'infraestructures o energia amb una inversió inicial especialment elevada i un període de rentabilització molt llarg. El pagament del deute es garanteix amb uns ingressos molt predictibles i amb la mateixa infraestructura com a garantia.

8. Pressupost 2023

Es proposa a l'Assemblea el pressupost per a 2023, elaborat a finals de 2022. Entenem que es va fer amb les dades llavors disponibles i amb la millor estimació possible.

De cara als propers anys, remarcuem que ens sembla interessant estudiar la possibilitat de presentar-lo incorporant les dades reals del primer trimestre de l'any en curs (incloent-hi els contractes de futur tancats) i l'estimació per la resta de l'any.

Concepte	2023	Tancament 2022
kWh Comercialitzats	377.962.428	373.044.000
Ingressos nets	141.721.684	133.954.940
Despeses d'aprovisionament	-132.748.419	-117.943.588
MARGE DE COMERCIALIZACIÓ	8.973.266	16.011.352
Altres ingressos d'explotació	490.870	563.075
Despeses salarials	-6.267.858	-4.572.465
Despeses d'explotació	-2.774.039	-2.130.444
Tributs	-26.500	-43.089
Provisions	-250.000	-336.131
Altres resultats	1.255.088	1.029.304
Costos nets activitat	-7.572.439	-5.489.749
EBITDA	1.400.827	10.521.603
Dotació fons d'educació	216.207	-646.096
Amortitzacions	-126.000	-67.885
Resultat financer	-223.363	-679.191
ALTRES DESPESES FINANCERES	-133.156	-1.393.173
RESULTATS ABANS D'IMPOSTOS	1.267.671	9.128.430
Impost de societats	-265.266	-1.807.995
RESULTAT DE L'EXERCICI	1.002.405	7.320.435

- El **marge de comercialització** pressupostat s'hi ajusta molt més (un 6,3 %) que el de l'any 2022 (12 %).
- Les **despeses d'estructura** tornen a pujar un 35 %. Encara que obeeixen a una aposta decidida per projectes nous, tant de generació com d'altres tipus, cal vigilar que a mitjà termini s'obtinguin els ingressos per sostenir aquestes despeses estructurals addicionals.
- El pressupost està construït per assolir un EBITDA de l'1 % sobre vendes, dintre de l'interval aprovat per l'Assemblea.

Finalment, felicitem l'equip econòmic perquè, a manca d'eines més operatives, ha començat a implantar una comptabilitat analítica en aquests pressupostos.¹¹ Un cop integrada, facilitarà una perspectiva financera més completa i la presa de decisions per cadascuna de les activitats de la cooperativa.

¹¹ La comptabilitat analítica distribueix despeses, ingressos i resultats separats de cada línia d'activitat.